

Hüsnütalil Sanatı

Hüsnitalil (Güzel Nedene Bağlama) Sanatı Nedir Hakkında Kısaca Bilgi ve Örnekler

Herhangi bir olayın, asıl gerçekleşme nedeninin dışında hayali ve güzel bir nedene bağlanmasıdır. Genellikle doğa olayı bir güzel nedene bağlanır, **edebi sanatlar** içerisinde bu anlam sanatına "**Hüsn-i Talil Sanatı**" adı verilir. Başka bir deyişle, herhangi gerçek bir olayın meydana gelişini hayali ve güzel bir sebebe bağlama sanatıdır.

* *Ey şarap, nedir bu başımdaki dönme Yarin bakışı mı değdi yapıldığın üzüm*

Bu dizelerde şair, başının dönmesini sevgilisinin sarhoş edici bakışlarının, şarabın yapıldığı üzümüne değmesine bağlamıştır. Böylece şarabın baş döndürücü alkolik etkisini bir yana bırakarak buna bir neden uydurmuş ve bu dizelerde hüsn-i talil yapmıştır.

* *Yoksun diye bahçemde çiçekler açmıyor bak / Gel, görün açsınlar devşirip göğsüne tak*
Şair, çiçeklerin bahçede açmamasının birçok nedeni olabileceğini ama bunun doğal nedenlerini bir kenara iterek buna sevgilisinin bahçeye uğramamasının sebep olduğunu belirtip güzel bir anlatım yolu bularak hüsn-i talil yapıyor.

* *Ateşten kızaran bir gül arar da Gezer dağdan dağa çoban çeşmesi*

Faruk Nafiz, bu mısralarda çoban çeşmesinin dağdan dağa gezmesini gerçek sebebi dışında ateşten kızaran bir gül aramaya bağlamış ve hüsn-i talil sanatını örneklemiştir.

*güneşin doğması, yıldızların parlaması, yağmurun yağması,
karın beyaz olması...*

*Sen yoksun hiçbir şey yok
Güneşin rengi
Ağustos yıldızlarının sıcaklığı
Karanfil kokusu*

*Ey çoban bıçaktan keskin sesinle
Delinmiş, deşilmiş çaldığın kaval*

*Dedim dilber yanakların kızarmış
Dedi çiçek taktık gül yarasıdır
Selamın geçiyor besbelli
Yeşerdi telgraf direkleri
Seneler sonrası, ormanından ayrı*

Hüsnitalil Sanatı ile ilgili örnek test soruları ve Çözümleri

Seni seyr etmek için reh-güzer-i gülşende
İki cânibde durur serv-i hırâman saf saf
(Nazla salınan serviler, gül bahçesinin yolunda seni seyretmek için iki yanda saf saf durur.)

Bu dizelerde yer verilen sanat aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hüsnitalil B) Tezat C) Tevriye D) Cinas E) Mecaz-ı Mürsel

ÇÖZÜM: Yolun iki yanında servilerin dikili duruşları tabî bir olaydır. Bunun başka bir sebebi yoktur. Ancak şair güzel bir hayal meydana getirmek için, onların sıra sıra duruşlarını gelen sevgiliyi seyretmek için bekledikleri şeklinde yorumlamaktadır.

Aşağıdaki dizelerin hangisinde hüsnütalil sanatı kullanılmamıştır?

- A) Sen gittin yaslara büründü cihan
Soluyor dallarda gül dertli dertli
- B) Toprak bir bakışınla kızıl renge büründü
Yıldızlar ülfet için gündüz göründü
- C) Akşam bile şehre erkenden çöktü
Sen gittin sevgilim düzen değişti
- D) Ey bahar hasretiyle sararıp solan çiçek
Gönlüne o günlerin özlemi dolan çiçek
- E) Akşam, sihirli tablo; gözlerim kamaşıyor
Akşam, periler gibi ufuklarda yaşıyor

ÇÖZÜM: A seçeneğinde, güllerin solması sevgilinin gidişine B seçeneğinde, kilin kırmızıya dönüştürdüğü toprağın rengini sevgilinin bakışına C seçeneğinde, güllerin kışılması sevgilinin gidişine D seçeneğinde, solan çiçeğin bu durumu bahara özlem duymasına bağlanarak hüsnütalil yapılmıştır. E seçeneğinde, akşam sihirli bir tabloya benzetilerek teşbih yapılmıştır.

Aşağıdaki dizelerin hangisinde hüsn-i ta'lil sanatı kullanılmamıştır?

- A) Kırlarda çiçekler hep boyun büktü
Ağaçlar hüznünden yaprağın döktü
- B) Toprak bir bakışınla kızıl renge büründü
Yıldızlar ülfet için gündüz göründü
- C) Akşam bile şehre erkenden çöktü
Sen gittin sevgilim düzen değişti
- D) Ey bahar hasretiyle sararıp solan çiçek
Gönlüne o günlerin özlemi dolan çiçek
- E) Dilimde sabah keyfiyle yeni bir umut türküsü
Kar yağmış dağlara, bozulmamış ütüsü

Cevap: E

Güneş kaybolunca tepelerin ardından
Yalnız kalmasın diye bu zavallı âşık
Akşam, gelir odama kapımı vurmada
Kolları zifiri karanlığa bulaşık

Bu dördlükte aşağıdaki söz sanatlarından hangisi kullanılmıştır?

- A) Hüsnütalil B) İstifham C) Tenasüp D) İntak E) Teşhis

Cevap: A

Aşağıdakilerin hangisinde hüsnütalil vardır?

- A) İşler dağ gibi yığıldı
İki gözü iki çeşme
- B) Gölgesinde dinlendiğim
Koca çamlar yerinde mi
- C) Öyle bir yürekten ağlıyordu ki

Gözyaşları gülü ala boyadı
D) Elbet bir devasız dertten
Dođan göz bir zaman ağlar
E) Uçtu kuşların kervanı
Her biri dala gider

Cevap: C